

ERA

Early Romani Archaeologies

Πρώιμη Αρχαιολογία των Ρομά

Παρουσίαση διεπιστημονικού προγράμματος

B.Γ.Κουτραφούρη, Κ.Γερολύμου, S.Van Keuren, J.Steinberg, E.Manetta

Το ERA είναι ένα διεπιστημονικό πρόγραμμα που εκπονείται στη Μεσσηνία με συνεργασία των Πανεπιστημίων της Νότιας Καρολίνας, του Βερμόντ, του Εδιμβούργου, της Πελοποννήσου, και της Κρήτης, με τη συνεργασία και επίβλεψη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Μεσσηνίας (Υπουργείο Πολιτισμού), την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων & Αθλητισμού και τη συμμετοχή της τοπικής κοινότητας. Το ERA περιλαμβάνει γλωσσολογική, ανθρωπολογική, ιστορική και αρχαιολογική έρευνα με στόχο τη διερεύνηση και τη διάθεση στο ευρύ κοινό της ιστορίας και της αρχαιολογίας της μεγαλύτερης μειονότητας της Ευρώπης, αυτής του λαού των Ρομά.

Η ύστερη βυζαντινή και βενετοκρατούμενη Ελλάδα κατέχουν εξέχουσα θέση στην ιστορία και αρχαιολογία των Ρομά. Οι Ρομά καταγράφονται για πρώτη φορά από Βυζαντινούς συγγραφείς ως ένας λαός που φτάνει στο Βυζάντιο το 12ο και 13ο αιώνα, και μετέπειτα από ξένους περιηγητές και προσκυνητές καθ' οδόν για τους Αγίους Τόπους, το 14ο και 15ο αιώνα. Στην περιοχή της Μεθώνης εντοπίζεται ένας από τους αρχαιότερους και σημαντικότερους οικισμούς των Ρομά στην Ευρώπη, με πάνω από 300 κατοικίες στην ακμή του, εγκαταστάσεις για την επεξεργασία σιδήρου και μεγάλη αγορά-παζάρι. Είναι σαφώς ο μακροβιότερος οικισμός Ρομά στην Πελοπόννησο, σύμφωνα με τις ιστορικές μαρτυρίες, με συνεχή κατοίκηση για περισσότερα από διακόσια χρόνια. Αν και θα ήταν αρχαιολογικά ορατός και ανιχνεύσιμος κανένας, φορέας δεν έχει ενδιαφερθεί μέχρι σήμερα να τον εντοπίσει και ανασκάψει. Επιπλέον κανένας άλλος μεσαιωνικός οικισμός Ρομά δεν έχει ανασκαφεί ή ακόμα και ερευνηθεί επιφανειακά σε όλη την Ευρώπη, ενώ ανάλογες αρχαιολογικές έρευνες έχουν εκπονηθεί για νεώτερους οικισμούς στην Ολλανδία, τη Μεγάλη Βρετανία και τη Νορβηγία. Σε μια χώρα, όπως η Ελλάδα, όπου η αρχαιολογία και τα πολιτισμικά αγαθά τυγχάνουν ενδελεχούς έρευνας και η πολιτισμική κληρονομιά τιμάται ιδιαίτερα, είναι παράδοξο το γεγονός ότι η αρχαιολογία των Ρομά δεν έχει ακόμα διερευνηθεί. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Μεσσηνίας και το ERA πρωτοπορούν ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα της σύγχρονης αρχαιολογικής επιστήμης για ίση αντιμετώπιση και μεταχείριση της πολιτισμικής κληρονομιάς όλων των λαών με τη διερεύνηση του πρώιμου Ευρωπαϊκού πολιτισμού των Ρομά.

Η παρουσίαση του προγράμματος ERA στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας, και Πολιτισμικών Αγαθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου έχει στόχο την ανάλυση όλων των παραμέτρων του προγράμματος στους φοιτητές, την ενημέρωσή τους σχετικά με τις συναφείς αρχαιολογικές έρευνες στην περιοχή τους και τη διάθεση ευκαιριών εθελοντικής συμμετοχής τους σε διάφορες πτυχές του προγράμματος.